

Előfizetési díj.

Helyben és vidékre.	
Egy évre	4 ft — kr.
Fél évre	2 — —
Negyedévre	1 — —
Egy hóra	40 .

Szertartási iroda:

Fő-utca, 84. sz. I. em.
Ide intézendő a leg szelvény
részeit illető minden kére-
lemény.

Készíratok s levelek vissza nem
küldetnek. Bérmentesek len-
velek csak (szertartási kézzel)
fogadtattak el.

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETIKÖZLÖNY.

Hirdetmények díj 3 hasasos petit sorért 5 kr. — Nyílt törvényelő közlemények után három hasasos sorért 15 krajczár számítattik.
Az előfizetési pénzek "Vácra" kiadóváltatásköz fő ut 84. szám alá Vácra küldendők.

1873.

Az egyes, nyolczas, hetes, és hármas számok egymástán irásval fejezzék ki ez új év nevét mi, kik idő számításainkat Krisztus a nagy reformator születéséről vesztjük; hogy mind számok egymástán irásval jelölje a Mohamedán, a zsidó vagy épen a természetűsök ez évet, ez a mi naptárunkat nem zavarja; az új nevű esztendő is csak annyiban érdekel minket, a mennyiben ha már az idők folyását percek órák, napok hónapok és évekre nékünk is szükségesnek látjuk felosztani — az új nevű év boldog legyen.

Mi, kik megszoktuk mindent a mi kis társadalmunk városunk érdekének szempontjából ítélni, bizalommal és megelégedéssel tekintünk az új év elő má csak azért is — pedig nem vagyunk előítéletes emberek — mert a kezdete jó, megajándékozván minket egy jobb rendszeren nyugvó városi szervezettel.

Igaz ugyan, hogy vajmi csekély része van ebben akár a vén, akár a fiatal esztendőnek, mert ezt alapszám helyettes előnként Plachy Bertalan urat köszönhetjük, kinek tapintatos eljárásuk nem vagyunk eléggé képesek hálánkat kifejezni; de hát jó remények alapul elfogadható az új év kezdete is, habár az új s fiatal néveljőlét védiönök jó kezdetben semmire sincs. Forduljunk el bucsuval vagy a múltkínkinek hogy tesszük, a mult esztendőtlől, vessünk fátotul a benne történetek, tekintünk bizalommal az új év felé és dolgozzunk rajta, hogy a majdan benne történendők ne rólunk nélkülülkülfele cívek alapján történjenek; a mi pedig választást előnként Plachy Bertalan urat illeti, ki nekünk az új év jó kezdését teremti, a nekink adott új év ajándok viszonzással fogadják közönségünk új jó köszöntés gyánant abbeli biztonossá, miszerint meg fogunk ragadni minden alkalmat a végből, hogy viszonzassuk benne ajándokt.

Vác, decz. 30.

A Megalkotó tehát mai napon a képviselőt, és ennek alapján városi hatóságunk, — a város élére polgármesterül egyhangúlag Réthy Ignác-ot választottuk meg. Kévs emberek jut ki osztályozású előcollasni elégtétel, melyet új polgármesterünk nyert.

Taljes két évizod közté ahhoz, hogy bejussorve legyen, miszerint nem csak az felől meg polgári kötelezőségnek a ki akkor áll a dolgok élére, midőn senkivel sem kell küzdeni, és őtet támogatni bizalmas választástól van körvezer; hanem azon ember is, a ki akkor veszt az ő kö ügy, egy kis város vezetését, midőn nem csak a korlátlan hatalom parancs szavának szelidítése enyhítésnek terbe fekszik vállán, nem csupán bizalmán tekinténi, érdek vezet

egyének állják utját, sőt midőn azon aggodalom kénszerint a dolgok élére állani; nehogy meddő apathia vagy negatív magartás folytán szerető szülő városának sorsa idegen kezekre jusson.

Sokáig lett belátva a vádák méltatlansága, de a satisfactio annál nagyobb volt, mert eledátve a polgármesterül lett egyhangú megválasztástól, a legelőkelőbb vádasközlők részint megtörve részint belátva a vádák alaptalanságait közt fel a város első tisztviselőjé; a nép pedig megválasztása után fákllyas meentel tisztelt meg.

E mindeztörve nevezetes választások felőlésének főbb momentumait itt tartjuk szükségesnek közölni. December 29-én alakult meg a megválasztott képviselőt, ez alkalommal Plachy Bertalan alispáni helyettes ur, őjzenésekkel kísért beszédjél közöltük, sajnáljuk, hogy csak kivonatig tudtuk el, midán jogszóirakkal nem rendelkezünk; fentisztelev választási előnként körülből ezeket mondá:

Tisztelt képviselő!

Önök uratul mi az 1871 ki évi XVIII. t. cz. alapján összeállított Vác városi képviselőtest először is van szerencsén hivatalos, a zsidó jelölésű önként két fontos tárgyra, nyugmit a képviselő testület alakítására, — mely megalkotásuk képviselő testület míg egyrészt jogok kötelezőségében a réginek örökösök, úgy másrészt a réginek metáni mulasztásait köpölni s erőnyert átvenni hivata lesz, — a második tárgya a tisztújításra, mely a város újajlesztése kell hogy legyen, — midőn önként a két fontos tárgyra öbajottam szíves figyelmelet s ügyreteretést körtém.

Különösen a tisztújítással városunk jövője, virágzása s perczben kezeik között létve van; — vizsgáljassanak tudom, hogy alkotmányos államunk Pártok vannak, sőt kell hogy legyenek, mert ez az emberi természet kifolyása s a közhelyek iránti érdeklődés; a politikai élet tanulja, de becsület s közegettség; a mi napon választást előnként ne tekintés utolsó keljő gyánant.

Alattában pedig kérvényelő akar Önk erlyve, bungalma, szabadulást fátéközlekedjél felj, valjon Vác városra oly országba lesz-e hazánk alkotmányos szabadságának, — oly előtörvényes a kerendés, ha hálainak, s oly gazdaság bányajae polgárai, anyagi és szellemi gyarapadásnak: mint a minőnek lenni az ország közepéjében, az ország szíve, a főváros közelében, — szerencsés fekvésűnél fogva közlekedési eszközökkel előnyösége, a polgárainak a multban tapasztolt értelmiség mellett, — bíráim maren kimondani nem csak a megválasztás, — hanem is lenni hivata van. —

Engjöljék meg nekem, hogy a közvélemény tolmácsa legyek akkor a minő módon, hogy városukban a legelőkelőbb mult értiszel fejlődése a hadalás iranya birton zaloga a romenynek a jövőben is, midőn az önkormányzati jog hatásköré bőlésük belőlésük, a törvény tisztelése tartása, — az időközben felmerülő vitás kérdések midányon megválasztás a kölköztörvényes leassze éreztetve iszámányai lesznek, — mik közösi törvényünk feltezekhálány mellett is lehetővé teszték önként a közvélemény, önként közele egyrészt, s általa városunk felvirágzása.

Egyrészt, — egyrésztéssel, mondom uram, mely egyelőre hiteles szövetségünk mindegyik részének. Minők utánna abbéli öbajtsomnak általuk megkifejezték, hogy önké midőkötéi terem a magán érdek a közügy érdeke előt megasztandó ki, hogy azt a metáni éldező lelkek árnya megközelítéző egy perczre sem homályosíthassa meg, — a zsidót megnyitottak nyitvánlón.

A képviselőt megalkotának kimondatván, december 30-án tüzették ki a tisztviselő választás mely napon, mint már említtük, polgármesterül Réthy Ignác-ot egyhangúlag lelt kiköltitva, — a többi tisztviselőkre szavazás állott be, és így kapitányunk: Korpás Márton, Tancsoknoknok: Tancs Márton, és Prauer Antal. Ügyvezés: Galló József, Rendőrátvisznokk: Fabriczi Nándor és Bartos Ferencz. Pénztárnokok: Pauer János. Ellenőrök: Lázár István választattak meg.

Gyámjépítéstörvény a köztisztelvény és szerzetesen részéül Bálintffy Pál közfelkeltésű megfoglyattat.

Az orvosok név szerint, főorvosul Dr. Bolgár Alajos, orvosok és sebeszők Stróber János egyhangúlag választattak meg.

Nem voniamus nem annyira ad fortissimum virum, mint ad fortissimum questionem a községétörvény a jogszelvény helyek betöltéséről homályosan rendelkezik, minél fogva abban lelt megállapodás, hogy ezen kérdés eldöntését a törvényhozó testülethez virván, a fő és aljegyzők választás ügyében maradjon; minél fogva az utjonan alakult tisztikar egyelőre kiközösíté részei maradtak főjegyzőkét: Veszelsorsky János, aljegyzőkét: Regele Károly urak.

A fent választáson köztül hivatalos rendelkezést Plachy Bertalan önként ur ismét csak kivonatosan közölhető követező nagy hatással fogadott beszéde fejtezte be:

Tisztelt képviselőtestület!

Midőn önként szives de egyeztetiml jógok közömlökösével kiköltésesmet előterveztem volna, részemről csak bícsat saavat lehadnak meg, — mely alkalomból nem mulasztattam el, miként köljözetet ne adjak az bend örökmit, a minők azerencsésnek érem magam, hogy újajlesztésben a zsidókén az előnként vezetésevel a köztisztelvény a vételeis engem ajándékozott meg.

Mint — ismétel tudom, s haunk alkotmányos szabadság a törvények kivonem engedték, kiköltésesmet a községügyezés előlérdé, az egymással ellenoldos jértöké kitengzetősérdé, a hogy újajlesztésben a pártirtekkel mellett a becsület — kétségást — s tudomány is nyervej elisme rést, — legkivált fordítottam. Sikeresül ést előtörvény a jóvó matatja van. —

Hanem most uraim, Vác városra a tisztviselőkre a Közpöly testület, Tisztikar s munkára föl — az iraj, kereskedelm, népszéves, túrszéli egyesítések toszik alapkövet egyenmet má kor nagyágának. — Legyen a szabad választásörvény önként városra a legelőkelőbb köztül! — És a nagy verseny közepte mindekét föllet és egyben ne adják felhalmán magukat, — az egyben maradjanak senk ne si példakéjét a régök, — s az egy a lángoló hőszéretet!

Hátidő pedig az alkalommal magamat szives önkéntekbölésű szerzetesen tudom, önkéntek köztül istenbözöttök nem mondhatok, — mint: Eljen a hazá!

A legzöbbr előnként diadalt nyert polgármesterünk az összes képviselőt választás után vendégeink jelenté ki, és a polgári kör helyiségén tartott ebéd alatt a

város minden bizonnyal jó akarattal képviselőjét azon hírtől tudat hallotta át, hogy az egyetértés tiszteletére állott.

Politikai meggyőződés, vallás különbség, személyes barátság vagy ellenszenv, főleg az **üzenetek** soha se legyenek át árva, hogy a városi javak elhelyezkedésénél.

Eljen az új rendezési Eljének és városi javára képviselőink! és a tisztikar tagjai!

Közgazdaság.

Vác, január elején.

Általános szükségnek kívánunk megfelelni, midőn a nálunk is mind inkább fejlődő kereskedés, ipar és a közgazdaság viszonyainak nagyobb figyelmet szentelünk. Tetőtük volna már előbb is; de megbízható kereskedők, authenticus források hiányában, ebbeli tisztelet hajtóerő szünetelt; most azonban, midőn több szakértő és a helybeli kereskedelmi „Merkur” egylett közreműködését megnyerjük tehetőségük érdekében a meggyőződés hevével, a gazdasági élet horderejét és vitalis fontosságát szem előtt tartva, a kitüntözöt czél felé kitartással haladni akarunk.

Célunk: a kereskedés, ipar, közlekedés és főgátlam virágzása és emelkedése révén beható befolyást gyakorolnia, a mit elérni véltünk; midőn a haladásban gátló, a gazdaságnak létkötő erejét elfojtó akadályok és visszacélók ellenében sikerre szállunk, másrészt pozitív alkotások által a megtehető jó gyarapítást, újakat szerzeni és jó helyre elhelyezni a természetnek általunk szervezett kőbányái tártarhatatlan törekvének. A rosszat és sejtőst elnyomni és helyébe az élet kívánalmainak megfelelő jót tenni, — ez feladatunk.

Nem fogjuk tovább tűrni, mikép néhány hírhedt ember, a szarok és csalis mindentelene átgyakorolva, a magunkat diktörözze; az azt akarjuk bizonyítani megkérteni hagyni, hogy a **polgári és közkeletű** társaságok most oly gyermek módra bánjanak velünk; — kívánalmink sorába tartoznak, egy kereskedelmi szakemberekből álló választott bíróság, felállítás; a felmerülő „kérdések”, ezeknek tisztázására és for-

gasztosítására engedte összehívása. Egy szóval: a gazdasági jólét előrért közelre vinni, mert mint a nagy Schultze-Delitzsch helyesen mondja: gazdasági virágzás alapja az emberi szellem — erkölcsi haladásának.

Vác, jan. 6. 1873.

(L) Kereskedelmi viszonyaink napról napra jobban fejlődnek, a nemzetközi ártósnemek mind inkább nagyobb mérvben terjednek, s ez ellen nemcsak hiába való, de ezeltsémg is volna szót emelni.

De a czél, melynek érdekében e sorok írója tollat fogott más, habár a kereskedelmi reszortjában tartozik, s mely előbb-utóbb kitér befolyással fog hatni az emberiségre.

Amerikából t. i. Magyarországba hordók és ládáka csomagot disznószir és szalonna szállítattik.

Hogy mily nagyfontosságú esemény ez, miatt látni fogunk.

Mindenki tudja, hogy Európa államaik közt honunk a sártesztényes hazája, s következéské az zsir és szalonna sehol oly nagy mennyiségben nem állítatik ki mint nálunk. Emell fogva oleóból is nevezett anyag, mint egy új államban, hova az önkív kivetik cikkeket képez. — Ha most egy amerikai Yankee azon olmas öltetre jön, hogy zsir és szalonna Magyarországra szállítson, valószínűleg azt gondolja: thusz magyart egynek külföldi zsirt, mi meg az 6 szirjakat, t. i. kiliztelet émszték meg. — És a gondolat nem helytelen. Mi kapkodunk a külföldieségek után, s ha valamely tárgy London vagy New-York nevet visel, jobbal szemben is alhoz fordulunk. A zsir és szalonna tehát nagy mennyiségben is szállítatik be, s a kormány, illetékes egységei részly mindenképp nem jött é gondolat, mely honunk cikkeket gyárt képezi, s melyet egy pesti orvos véleménye után magunkévá teszünk.

Mondottuk ugyan is, hogy a zsir nálunk oleóból állítható elő, mint egy más országban.

Ha most egy amerikai hozzánk jön s zsirjalvást ítéleteket, még pedig nagy üz-

leteket akar csinálni, okvetlen oleóból áron kell adnia az árut, mint az helyben eladatik, különben nem izeti ki magát. Igen ám! de ezt nem lehet a nélkül, hogy a zsir ne hamisítsa, ó, vilákosban szólva, ó nem adhat, váro di zsziban 160 font tövő hájárat a olj szereket kell köze kvernie, melyek azt sulyosabb teszik.

Továbbá a hozsi tengeri és száraz földi uton a raktkárában állás alatt a zsir megavasodik. S így kétféle az eset, vagy a vas zsirt az a közönségek, s akkor megkötök, teljesen s általán olene szülunk a zsir behozatala nehogyedések s jöllehet meg nem akadályozhatók országára, de teljes örököl, s kötelességünk is oda működni, hogy e csalis és az emberséggé kirára ható anyag városunkba ne jöjjon.

Még eddig hála Istennek nem lett rakta állítva Vácson e zszrak, de a mi kézik nem mulik, s nem sokára, reméljük intekedni fognak nagy, kereskedők e tekintetben.

Figyelmeltetjük tehát, s a közérdek nevében felelősség teszünk a városi hatóságok s egységű személyzetet az amerikai zsir behozatala ellen; hiszik, felszólalásunknak kelő eredménye leend, s Vác lakói nem fognak a hamisított zszirral főzni.

Levelezés.

Tisztelt szerkesztő ur!

F. hó 22-iki beces lapjának hírváthabát állították meg. Pátius a cholera-járvány reukválti mértékében áldozat bár számos aszonyokt esett eddig időzőn, még sincs emlités sem róla a hivatalos kimutatásokban. — Jó, söt szükséges is tudni a bajt ha van, mert könnyebben vizsgáljuk a csapást is ha arra előkészítve vagyunk, de tudással nagyatlan valamit csak

TÁRCSA.

Egy angol nyilatkozat vidékünkéről.

(Angol kéziratt után.)

B. angol gentleman, ki hazánkmal és vidékünkkel a közlebeli kopizást alkalmá-vál jó ismeretével, azon szerencsésben részesülte, hogy egy tekintélyes angol pap, — ha jól tudjuk, a „Daily News” vagy „Morning Post” számára írt közleménye kísératés engedett bepillantani. Midőn egy rézat bizalmas kérdésnek engedve közlemény téves helyét az eredetben helyreigaziták, nem tagadtattuk más részek meg olvasóinkot az élvezetet, hogy illő cikkeket tövéssével együtt magyar fordításban közöljük. Persze a mi soraink csak kivonat a hosszú, s különösen az olvasókat nem érdeklő kopizatot nagyon angolos „sportman affection”-nal írt cikke sorozatból. De halljuk angol ismerőseink eddig egész magyar ismerősein beszédei, Charles Bonner, Sir John Bowring, Sir Patterson, Dege-rand iratái és barátom Prónay baronet nekem is megküldött könyve után ismertem. S ez utóbbinak fázidom csak szép jellemzős, egy eredeti népfaj, bélyeg és térszámból minden részletben kifejező képeit érthettem s nem szöveget, mely magyarságá miatt sem névze valódi hieroglyph maradt. Prónay, mint többszöveg és előkéi magyar equire család tagja bizonyára helyes fog-

galmat kölcsönzött volna nekem Magyarországról, mint a fentnevezett urak, kik azt, egy létszik igen kevés ismerék meg, s a menyaitben megismerék is felszámáro. (Közösörömlő) magunk tehát hatdom, John cut Szapáry (Gróf Szapáry Irán), a kitünő magyar sportsman megívnásának, mely a megeri rókaszáti mulatsága (fox-hunt) magyar vendégzereteltet csalogatott. Ah! a magyarnak, ó lovag nemzetek (knights) sportja is kiváló lelt. Miért is ne érdekel volnánk, amit az angolok magyar királyi párnak s legelőbbébb magyar uraknak részvétet helyező barátom kitáltiba. Határoztam, mentem, s mai levelem Magyarországi fővárosából Buda-Pestről írom önöknek. Nem a nemzetiségi ellen-szavak hangja az igazság mondatja nekem, hogy Buda-Pest minden, amit én tudok, aminek a nagy franciaia romantikus, az idő-sebb Dumas egyikön leírta. Reményteljes ifjú Buda-Pest, s midőn Európa égre fővárosi sorában dícsérettel említjük, a klasszi kora római mondást kell szem előtt tartanunk, hanem a jelenem laudet, spem et timorem laudat in illo” — a rókafejű dícsőrem érdemét, de a hozzá kötétt reménye-tek dicsőri benne.”

Angolunk ezután a magyar fővárosat írja le, — czikke ó részét térszike miatt nem közölhetjük, s átgrunk folytatására. Ilyen először voltam a rókafejű dícsőrem vendő. A helyszíneit Magyar egy, de erővel vit küzdeve, s a találkozás ideje 12 órára megállapítva. Régi vágyom volt egy

magyar pusztát (Wilderness) látni, a magyar földé sajátos képet, kopár legelővel, nádfelede vískötel, hozsi rúd kutaival, különös „gulyás”-avál „kanász”-avál, „csikós”-avál, szabadon legelő vadméneivel, középkorú kezeltégek gazdaságával.

Egy magyar lovas kísérővel én már kilenczór othagytam Pestet, hogy jól szemügyre velessem a látogatásommal megtisztelt első magyar pusztát. Jó főlorai vágta után értek el Pestnek északra, a Duná mellett fölévő elővárosát New-Pesthet (Hű Pest), hol nem tartózkodtunk ugyan soká, de elég ideig árta, hogy élénk tárgy, sok gyárit, konstantinápolyi piszkát és amerikai gyarnatálhoz hasonló építmények észre-vegyem. Képet azonban csakhatvan magam meggett hagytam, s utunkról balra a Dunára s pompás folyóra, jobb kézt szőlővel beültetett, hol hosszú dombra esett kilátásunk. Vidám nyári lakok mosolygók és szőlőkötől felénk, letarított levél gyümölcsfák beszéltelek a szobk obra és kollemlő, mie a Dunán túl emelkedő Kárpáthök (I) alján kies fölvek tornyai nyultak magasba. Kiszőrök, ki magyar gyerekek lére mind egy lovasvaszköt közt szolgált. Sokak csapára nyárvénnek nem nagy ajáló, — szőlőköt kiésszel és szőfésszel figyelmeztetett „wo arc Kárpátus Mogyer!” — „Mogyeren vagyunk!” Én azonban csak lestem, hol kezdődik már a megeri puszták, mivelletlen síkságnál, a kitől, beből oldásu csűrjájával, melyet a híres megar többi Pestje, ki Bowring fordítáts után ismerök, elő kedeti vonásokkal, ó humoral megnekött.

az
lár
hoz
arr
mim
mém
ché
llo
szes
gór
cár
cán
mél
mél
hol
alk
tis
köz
az
men
dud
ápo
noi
kó
kező
köz
get
elő
láh
a k
orve
ez
tegy
jelen
jele
köt
ur,
szár

A
-
nyil
Lip
alái
a ma
kur

falso
hála
szől
náll
elő
dek
gór
som
(me
tel)
lök
zett
juh
lul
nagy
retör
rizg
més
sző
sző
fón
ki
mint
pár
hő
rend
rít
lisál
szon
gony
mes
Söt
és r

